

A woman in a red suit stands on a stage, illuminated by a spotlight from above. She has her hands raised, and a bright light emanates from her chest. The background consists of horizontal stripes in red, orange, and grey, with a large blue rectangular area in the center. A microphone stand is visible in the foreground. The text 'Het Nationale Theater' is at the top, and 'OPERATION HELLFIRE' is in large letters across the middle. 'Programma' is at the bottom.

Het
Nationale
Theater

O P E R A T I O N
HELLFIRE

Programma

Welkom bij Operation Hellfire

In het najaar van 2025 zei 50% van de Nederlanders bang te zijn voor oorlog, onder jongeren was dat zelfs 70%. Afgelopen herfst viel in heel Nederland een folder op de mat: *Bereid je voor op een noodsituatie*. Want de oplopende geopolitieke spanningen beginnen ook ons land te raken. Onze telefoons en auto's wemelen van de Amerikaanse en Chinese chips, evenals ons defensiematerieel. Luisteren onze apparaten ons af? En kunnen ze via *killswitches* vanuit Washington of Beijing worden uitgeschakeld? Voor olie en gas blijken we veel te afhankelijk van brandhaarden als Rusland, Venezuela en de Straat van Hormuz. De democratie zit in de verdrukking: wereldwijd hebben rechtsextremisten en autocraten de grootste mond.

Oorlog is zo oud als de mensheid. Even oud zijn de visionaire pogingen om oorlogen te voorkomen. Onze thuisstad Den Haag speelt daarin een bijzondere rol. Bij de Haagse Vredesconferenties van 1899 en 1907 stelden westerse mogendheden regels op voor het beslechten van geschillen én voor het voeren van oorlog met zo min mogelijk burgerslachtoffers. Twee wereldoorlogen hebben de 'droom van Den Haag' niet gestopt. In de 'Internationale Stad van Vrede en Recht' werken tegenwoordig maar liefst 500 organisaties en 20.000 mensen elke dag onvermoeibaar aan een rechtvaardiger wereld.

In 2023 schreven Max Wind en Joeri Heegstra *Exit Poll*, een what-if-voorstelling over de Nederlandse verkiezingen. Onder de indruk van hun werk vroeg ik ze na te denken over een nieuw stuk voor de grote zaal. Ze kwamen met de *Hague Invasion Act*: een Amerikaanse wet uit 2002 die de president verplicht een Amerikaan die terechtstaat voor het Internationaal Strafhof (ICC) te bevrijden – *by all means necessary*. Hun stuk stelt urgente vragen: hoe rechtvaardig is het internationale recht als machtige landen zich eraan onttrekken? En: zijn wij werkelijk bereid het internationale recht en instituties als het ICC te beschermen? Vragen die de afgelopen drie jaar beangstigend actueel zijn geworden.

Die vragen raken ook aan een groter project: *The System*. De komende jaren onderzoekt Het Nationale Theater de systemen die ons leven besturen. Na het internationale recht volgen volgend jaar het onderwijs en de gezondheidszorg. We nodigen u dringend uit: denk, praat en doe mee! In de zaal, en vooral ook daarbuiten.

Eric de Vroedt,
regisseur *Operation Hellfire*

Synopsis

Het is 2027. In Den Haag wordt het 25-jarig jubileum gevierd van het Internationaal Strafhof (International Criminal Court, ICC).

Premier Arend Verbeek heeft voor een feestelijk congres de internationale top uitgenodigd: (voormalige) staatshoofden, Nederlandse politici, militaire vertegenwoordigers en medewerkers van het hof. Barack Obama, oud-president van de Verenigde Staten, houdt een keynote speech. Maar de bijeenkomst neemt een schokkende wending als hij wordt gearresteerd: hoofdaanklager Julie Zonneveld beschuldigt hem van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, vanwege zijn drone-programma in Jemen.

Nog diezelfde dag gaat de rechtszaak van start. Buiten de muren escaleert de situatie in hoog tempo. President Trump stelt de American Service-Members' Protection Act, beter bekend als de Hague Invasion Act, in werking. Als Obama niet wordt vrijgelaten, zal Amerika militair ingrijpen.

Terwijl Amerikaanse troepen naar het Binnenhof oprukken, werkt minister van Defensie Van Kampen aan een militair antwoord. Premier Verbeek start onderhandelingen met Trump: is er een deal denkbaar om totale oorlog af te wenden? Deze vraag houdt niet alleen de politiek en de legerleiding bezig, maar de hele Nederlandse samenleving. In een talkshow op het strand van Scheveningen komen alle lijnen samen: juridisch, politiek, militair – en natuurlijk de stem van het volk.

Tussen cynisme en strijdbaarheid

Max Wind (1992) en Joeri Heegstra (1993) zijn sinds de middelbare school bevriend. Ze gingen beiden naar de Toneelacademie, waar ze werden opgeleid als performer en regisseur/schrijver. Samen zijn ze inmiddels een veelgevraagd schrijversduo.

Waar begon dit project?

M: In najaar 2023 hadden we *Exit Poll* geschreven voor Het Nationale Theater en Bellevue. Nog vóór de repetities startten, vroeg Eric de Vroedt ons om een nieuwe tekst. Hij vertelde dat Het Nationale Theater de komende jaren voorstellingen maakt over de grote systemen die ons leven besturen. Dat inspireerde ons, omdat we veel van die systemen zien falen. Toen herinnerde ik me op eens de Hague Invasion Act. En hoe absurd het eigenlijk is dat die wet bestaat.

Wat maakt die wet zo absurd?

J: Het wetboek van de Verenigde Staten stelt gewoon dat ze Den Haag mogen aanvallen als het ICC internationaal recht naleeft! Het is eerder een dreigement, verpakt als wet.

Najaar 2023 voelt als een andere wereld: Biden was president, oorlog in Iran leek ondenkbaar...

J: Maar de oorlog in Gaza was al begonnen. Wij liepen mee in de demonstraties tegen de genocide.

M: Wij maken ons al langer zorgen over het feit dat machtige landen zich aan het internationale recht onttrekken. Ze doen gewoon wat hun goeddunkt. Kijk bijvoorbeeld naar Afghanistan of Irak. Trump en Netanyahu hebben dat de afgelopen twee jaar vooral schaamteloos zichtbaarder gemaakt.

Waar komt jullie activisme vandaan?

J: Voor een deel is dat opvoeding. Maar ik denk ook dat we elkaar daarin hebben versterkt. We praten veel over geopolitiek, omdat we de wereld willen snappen.

M: We lezen ook veel. Dan kom je in een soort stroomversnelling: hoe meer je begrijpt, hoe bozer je wordt.

Jullie schrijven samen. Hoe doe je dat?

M: Dat heeft veel varianten. Soms werken we samen aan een scène, dan weer om en om. Het helpt ook dat we als acteur en regisseur hebben gewerkt. Je weet: iets wat op papier werkt, kan op de vloer alsnog sneuvelen. Al voel ik soms nog steeds pijn als een grap, waar ik als schrijver erg blij mee was, eruit gaat.

In het stuk wordt Obama gearresteerd. Waarom geen fictief personage?

J: De voorstelling gaat erover dat wij in het Westen leven onder de veiligheidsparaplu van Amerika, terwijl oorlogsmisdaden een fundament vormen van het Amerikaanse buitenlandbeleid. Ook Obama ontkwam daar niet aan.

M: Veel mensen verlangen terug naar een tijdperk waarin een welbespraakte zwarte man de Amerikaanse president kon zijn. Maar ze willen niet zien dat het Amerikaanse oorlogsapparaat onder Obama's leiding heeft gedaan. In Nederland is het tegenwoordig bijna gratis om te zeggen: 'Trump is een fascist.' Maar zodra je zegt: we moeten dan niet stoppen bij de misdrijven van Trump, maar ook kijken naar de daden van Tony Blair, Barack Obama en Mark Rutte, denken mensen: ho ho!

Zijn jullie door het schrijven anders gaan nadenken over het ICC? Aanvankelijk waren jullie kritischer, herinner ik me.

J: Ja, dat is veranderd. Bijvoorbeeld toen we lazen over de ontstaansgeschiedenis. Midden jaren negentig was er echt momentum voor het internationale recht. Het aanjagen van het ICC gebeurde door een groep van zestig landen, waaronder veel uit het mondiale zuiden. Toen Amerika en India bij de conferentie van Rome dwarslagen, zeiden de anderen, onder leiding van de Nederlandse delegatie: 'We zoeken niet langer naar totale consensus, maar gaan door zonder hen.' Dat was uitzonderlijk. Ik heb ook meer begrip gekregen voor de geopolitieke situatie waarin het strafhof moet opereren.

M: Die ontstaansgeschiedenis laat echt het beste van de mensheid zien. Het is niet vanzelfsprekend dat die internationale wetten er nu liggen.

J: Maar het internationale recht is niet 'klaar'. Er worden belangrijke gesprekken gevoerd: moet het niet ook van toepassing komen op ecocide? Of op de financiering van oorlogen? En nog belangrijker: hoe dwing je het recht af?

Kunnen we iets doen om de wereld te verbeteren?

J: De personages in ons stuk voelen in het begin veel vrijheid om te handelen, maar raken onder druk steeds moedelozer. Behalve Julie Zonneveld en Bushra Khalil, zij bieden een ander perspectief. Zij zeggen: je kunt wel degelijk iets anders doen - maar dan gaat het je iets kosten. Rechtvaardigheid heeft een prijs. En die is in het verleden heel lang niet door ons in Europa betaald.

Max en Joeri deden uitgebreid research. Scan de QR-code voor de selectie van hun bronnen en inspiratie.

Te waar om verzonnen te zijn: *Hague Invasion Act*

Op 2 augustus 2002 ondertekende president George W. Bush de *American Service Members' Protection Act* (ASPA). De omstrede wet kreeg de bijnaam: '*Hague Invasion Act*'.

De wet ontstond in een turbulente periode. De VS trokken zich terug uit de onderhandelingen over de totstandkoming van het Internationaal Strafhof (ICC) en kozen voor een harde juridische reactie. De achtergrond daarvoor was een diepgeworteld Amerikaans gevoel van nationale soevereiniteit, versterkt door het trauma van 9/11. Veel Amerikaanse politici vonden het ondenkbaar dat Amerikaanse militairen of regeringsfunctionarissen ooit berecht zouden worden door buitenlandse rechters.

De ASPA plaatst Amerikanen en hun bondgenoten buiten de jurisdictie van het ICC. Maar de wet gaat verder dan dat. De meest geruchtmakende bepaling geeft de president de bevoegdheid om "alle noodzakelijke en passende middelen" in te zetten om Amerikanen of hun bondgenoten te bevrijden als het ICC hen vasthoudt. Internationaal volgde daarom harde kritiek op de wet, vooral vanuit Europa.

Een invasie van Den Haag is onwaarschijnlijk, maar de wet toont hoe ver de Amerikaanse politiek bereid is te gaan om haar burgers buiten het bereik van internationale justitie te houden. En de wet leeft ook bijna 25 jaar na ondertekening nog: in het najaar van 2024 brachten Republikeinse senatoren de ASPA weer onder de aandacht, als reactie op het arrestatiebevel dat het internationaal strafhof uitvaardigde tegen de Israëlische premier Benjamin Netanyahu.

Personages en Rolverdeling

De God van de Oorlog

Yela de Koning

De Eeuwige Soldaat

Yamill Jones

De politici

Arend Verbeek (minister-president)

Hein van der Heijden

Mick (assistent van de minister-president)

Mika Peeters

Mart van Kampen (minister van Defensie)

Rick Paul van Mulligen

De juristen

Julie Zonneveld (hoofdaanklager ICC)

Yela de Koning

Zahra Touzani (vice-aanklager ICC)

Soumaya Ahouaoui

Rechter (van het ICC)

Tamar van den Dop

Baxter (advocaat van Obama)

Gustav Borreman

Bushra Khalil (getuige)

Jouman Fattal

Brandon Wells (getuige)

Yamill Jones

Tjerk Banning (cateringmedewerker)

Emilio Pramatarov

De militairen

Marjan Eurlings (Commandant der Strijdkrachten)

Tamar van den Dop

Luitenant-generaal Palmbergen

Yela de Koning

Luitenant-generaal van der Meer

Yamill Jones

Vice-admiraal Cluistra

Soumaya Ahouaoui

Akersloot (directeur-generaal AIVD)

Emilio Pramatarov

Reesink (directeur MIVD)

Jouman Fattal

De stem van het volk

Soumaya (presentatrice van SoumayaLive!)

Soumaya Ahouaoui

Manon Beton (tafeldame)

Tamar van den Dop

Paul de Wijk (Amerikadeskundige)

Gustav Borreman

Joep Wennemars (schaatser)

Yamill Jones

Jacques Chanson (zanger)

Hein van der Heijden

Het Internationaal Strafhof: de droom van vrede en recht

Het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag is het eerste permanente internationale strafhof dat individuen, voornamelijk staatshoofden en legerleiders, vervolgt voor de zwaarste misdrijven ter wereld: genocide, misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden en de misdaad van agressie.

De wortels liggen bij de tribunalen van Neurenberg en Tokio na de Tweede Wereldoorlog, die lieten zien dat massale misdaden bestraft konden worden. Maar die tribunalen waren tijdelijk. Na de gruwelen in Joegoslavië (1991–2001) en Rwanda (1994) groeide de politieke wil voor een permanent hof. In 1998 werd het Statuut van Rome getekend, dat in 2002 in werking trad. Inmiddels zijn 125 landen aangesloten, maar de VS, Rusland en China erkennen het hof nadrukkelijk niet.

Het ICC treedt alleen op als nationale rechtbanken niet kunnen of willen ingrijpen. Bijzonder is de rol van slachtoffers: zij mogen deelnemen aan processen en aanspraak maken op herstel via het Trust Fund for Victims. Het hof richt zich daarmee niet alleen op bestraffing, maar ook op erkenning en herstel van geleden schade.

Toch kampt het ICC met een fundamentele kwetsbaarheid: het beschikt niet over een eigen politiemacht en is voor arrestaties volledig afhankelijk van de medewerking van lidstaten. Mede daardoor lagen de eerste zaken bijna uitsluitend in Afrika en het Midden-Oosten – grootmachten bleven buiten schot.

Maar het hof toont steeds meer lef. Hoofdaanklager Karim Khan vaardigde arrestatiebevelen uit tegen Vladimir Poetin (2023) en Benjamin Netanyahu (2024). Of die ooit leiden tot een rechtszaak, blijft hoogst onzeker.

Daarin schuilt de centrale spanning van het ICC: een ambitieus mandaat voor internationale rechtvaardigheid, opererend in een wereldorde waar *might is right* steeds vaker wint van de *rule of law*.

Toegankelijkheid

We maken *Operation Hellfire* toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen. Kijk op hnt.nl/hellfire-toegankelijk voor meer informatie of scan de QR-code.

Prikkelwijzer

In de prikkelwijzer worden per scene de belangrijkste momenten genoemd die voor sommige bezoekers als prikkelrijk ervaren kunnen worden

Schrijftolk

Er is een schrijftolk aanwezig bij de voorstellingen in Hoogeveen (29 mei), Venlo (2 juni), Haarlem (4 juni) en Den Haag (12 juni)

Audio-inleiding

Op onze website is een audio-inleiding beschikbaar waarin een blindentolk je meeneemt in het verhaal en het decor, de kostuums en andere visueel van belang zijnde elementen omschrijft.

Steun schrijftalent bij Het Nationale Theater

Nieuwe stemmen vertellen verhalen die je niet eerder hoorde, maar misschien wel herkent. Het Nationale Theater begeleidt jonge theatermakers, ook toneelschrijvers, bij het ontwikkelen van hun beste werk.

ze twee jaar de ruimte kregen om hun eerste grote zaalproductie te ontwikkelen: *Operation Hellfire*. Het Nationale Theater is één van de weinige plekken in Nederland met de middelen voor zo'n intensieve begeleiding.

In coproductie met Theater Bellevue maken we jaarlijks een lunchtheaterproductie waarin jong schrijf- en regietalent werkt met ensembleacteurs aan nieuwe teksten. In 2023 schreven Max Wind en Joeri Heegstra in *Exit Poll*, een samenwerking die zo goed beviel dat

Talentontwikkeling kost tijd - en tijd is geld. Word donateur en help nieuw talent een podium te bieden. Meer informatie hnt.nl/steun

Credits

tekst Joeri Heegstra, Max Wind
regie Eric de Vroedt

spel Soumaya Ahouaoui, Gustav Borreman, Tamar van den Dop, Jouman Fattal, Hein van der Heijden, Alex Hendrickx (audio), Yamill Jones, Yela de Koning, Rick Paul van Mulligen, Mika Peeters, Emilio Pramatarov

scenografie Maze de Boer
kostuumontwerp Lotte Goos
lichtontwerp Bernie van Velzen
muziek Florentijn Boddendijk, Remco de Jong
dramaturgie Remco van Rijn, Marit Schimmel (stage)

regie-assistentie Chyramain van Kempen
productie Floor van Hees (productieleider), Brechje Weerd, Hans Tetteroo, Julia Vos (stage)
techniek Marco Alibux (1e inspiciënt/licht), Ivo Pas, Koen Veldman, Frank van Schie, Lilian Bakelaar (stage geluid)
kostuumatelier Iris Elstrodt (hoofd), Stef Krul, Amanda van Marion, Marijne Addink,
decoratelier Ruud Brouwer (hoofd), Ron van Rijn, Maite Kragl, Mick Krispijn, Jelle Krug

kap & grime Bärbel Scheid (ontwerp), Lonneke van Lent, Isabel Meijer
kleders Peter-Jan van der Meer, Kiswati van Keulen, Lana Pham (stage), Tanar Aytac (stage)

contextprogramma Ravian van den Hil, Lotte de Leeuw, Marit Schimmel
schrijftolk Thomas van der Want, Maud Brugman
inleiders Sophie Cohlen, Lotte Melkert
lezen met Erna van den Berg
prikkeldocument Pluk van der Weerd
audioinleiding Maud Brugman, Erna van den Berg
zakelijke leiding Rachel Feuchtwang
tourneeplanning Joost de Kleine Beek
marketing Andrea Lentink, Dieke van der Spek, Koen Waanders i.s.m. marketingteam Het Nationale Theater
met dank aan Jozias van Aartsen, Mariana Aparicio, Jeffrey van Kempen, Het Zuidelijk Toneel

Operation Hellfire wordt mede mogelijk gemaakt door Anna Wouters en wordt door VandenEnde Foundation ondersteund via het Blockbusterfonds: een samenwerkingsverband met VSBfonds, het Cultuurfonds en VriendenLoterij.

OPERATION HELLFIRE

Première zaterdag 4 april 2026
Koninklijke Schouwburg Den Haag

30 maart t/m 14 juni 2026

hnt.nl/hellfire

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Concept: Norday Ontwerp: Maartje de Groot Scènefotografie: Bart Grietens Tekst: Remco van Rijn & Marit Schimmel